

Història d'una perdició

Miquel Ricart mai no havia destacat en res abans de ser l'únic acusat del judici d'Alcàsser. La indefinició personal, la manca de voluntat i un caràcter erràtic el convertiren en un col·laborador poc problemàtic per als interessos delictius d'Antonio Anglés.

“Quan seré jo com eixos mafiosos, que tenen ties fent-los massatges i es passen la vida a la piscina perquè no tenen res més a fer? Quan?”

Antonio Anglés feia aquest comentari davant dels amics, assegut a la plaça de la Regió de Catarroja, on *menejava* heroïna i haixix. “Sempre ha sigut molt pel·liculer, es veia a si mateix com un gàngster gigoló, d'eixos imprescindibles en les festes guapes”, recorda un dels seus contertulis.

Potser aquesta és la gran diferència entre Antonio Anglés i Miquel Ricart. L'un aspirava a menjar-se el món un dia. L'altre tenia prou si podia evitar que el món se'l menjara. L'acostament al delictes de Ricart va ser tan circumstancial i errant com la majoria de fets que marquen la seua existència. Fins i tot ara, quan desperta més expectació que Dillinger, sembla –i procura semblar– un convidat de pedra que no deixa d'estar molts passos en importància darrere d'Anglés, la peça clau de l'horror d'Alcàsser.

Infància en un internat. Com en altres ocasions, l'origen d'una persona no feia previsible la seua desembocadura. La gènesi de Ricart és fruit de la unió de Miquel Ricart, el seu pare, oriünd d'una família humil i respectada de Catarroja i conegut com “el Pinzell”, amb Encarna Tàrrega, de Manises. Miquel Ricart fill naix el 12 de setembre de 1969, i la seua germana Encarna ho fa tres anys més tard. Miquel pare sempre havia compartit en herència amb els seus cinc germans i germanes una antiga casa al raval catarrogí que seria mo-

tiu de disputa familiar, i provocaria el deteriorament de les relacions de Miquel Ricart pare amb els seus germans. Els Ricart Tàrrega fixaren definitivament la seua residència en un pis del carrer d'Alacant, en la zona del poble que aglutina la immigració.

Miquel pare mena la família amb el seu treball d'ebenista, fins que Encarna, la seua dona, mor desnucada en el pis arran d'un atac d'epilèpsia. Encarna, la filla, es passa hores plorant damunt del cadàver fins que el seu pare torna del treball i descobreix el dolorós fet en

na era aplicada, però a Miquel no li interessava res, no parlava amb ningú, i a l'hora de l'esmorzar evitava de jugar amb els altres xiquets. Era una closca tancada.” Després d'uns quants cursos fracassats, les monges acaben aconsellant amb insistència al pare de Miquel que s'enduga el fill, “a un altre lloc on l'impartesquen disciplina dura.” Encarna, en canvi, s'hi queda fins als quinze anys.

Més tard Miquel Ricart acaba EGB a la Universitat Laboral de Xest, aprofitant una beca per a famílies necessitades. És expulsat per mal comportament, i perd una ajuda d'estudis valorada en 140.000 pessetes. En cerca d'alguna ocupació, Ricart estudia el primer curs de formació professional en la branca d'electricitat al col·legi Sant Antoni de Catarroja. Només hi aprova les assignatures pràctiques, “però no fa res en les de teoria”, recorda el seu tutor d'estudis en aquesta escola, Juan José Climent. “Era un mal alumne, però com tants altres. No es mostrava especialment estrident, i va abandonar el centre després d'un any.” En aquesta incipient adolescència, Miquel era conegut com Miguelín a casa seua i com “el Sombrilla” al carrer, a causa del seu pentinat. Un antic company d'estudis el recorda com “un xicon amb poca voluntat, molt nerviós i amb bastant força física. Ho sé perquè em vaig barallar amb ell alguna vegada.” Anys més tard, l'informe psiquiàtric de Ricart sol·licitat pel jutjat d'Alzira el 28 de maig del 93 conclou que es tracta d'una persona amb dificultats per relacionar-se en el camp afectiu i amb un nivell d'intel·ligència normal.

Encarna Ricart, una vegada deixa

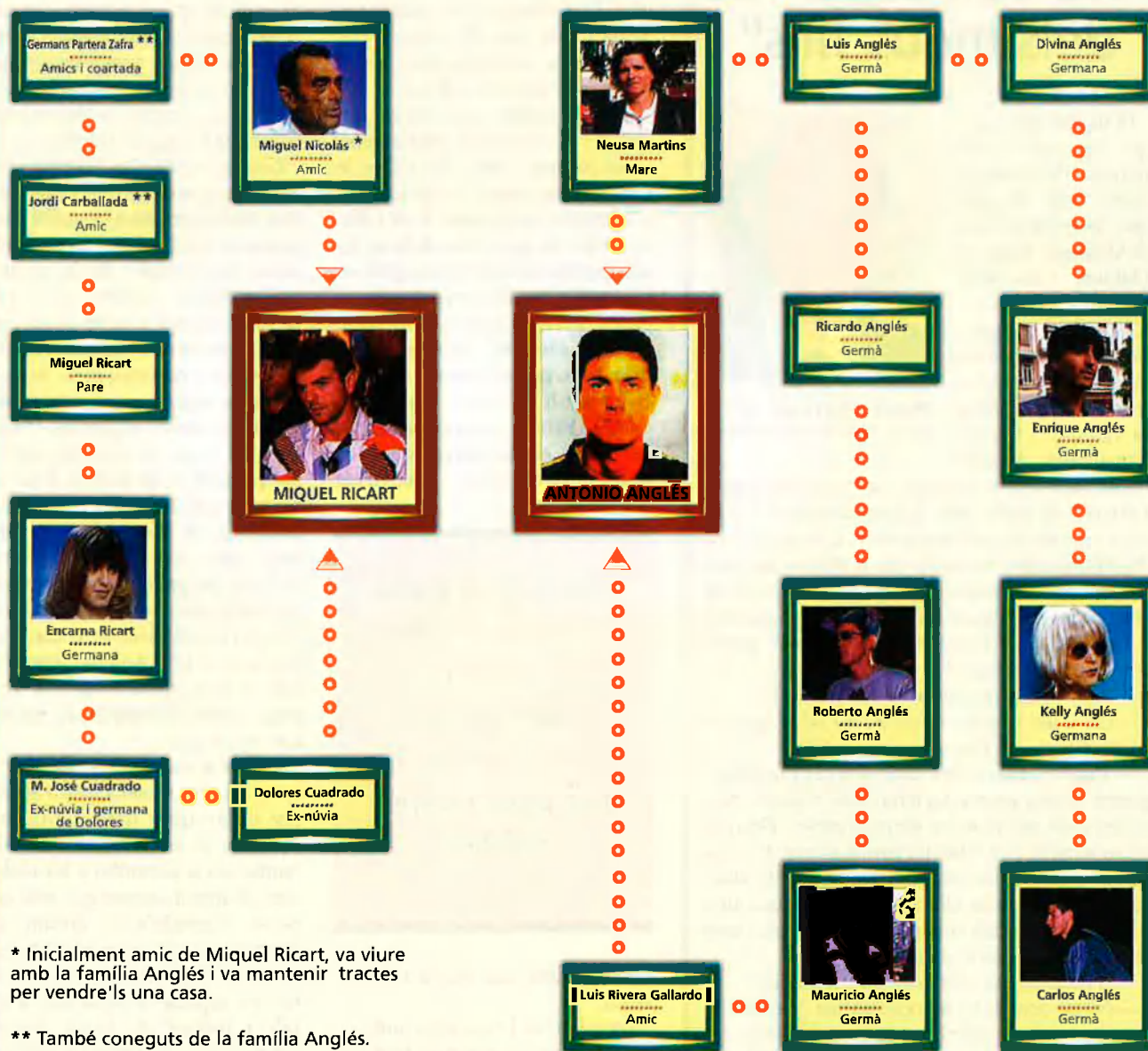
Antonio Anglés aspirava a menjar-se el món un dia. Miquel Ricart tenia prou si evitava que el món se'l menjara.

carn viva. És el 6 de març del 1975, i els veïns ajuden a pagar la làpida de la dona, vista la precària situació econòmica dels Ricart.

Aleshores, el vidu no pot fer-se càrrec dels fills, de sis i tres anys, i els interna de dilluns a divendres al col·legi San Juan Bautista de València, un centre a càrrec de monges amb funcions d'orfenat. Allí, les relacions socials i didàctiques dels nens es descobreixen molt diferents. Sor Cosí, una religiosa d'origen italià que va ser professora de Miquel, recorda que “Encar-

ROSANNA PUCHADES

PRINCIPALS RELACIONS D'ANTONIO ANGLÉS I MIQUEL RICART

* Inicialment amic de Miquel Ricart, va viure amb la família Anglés i va mantenir tractes per vendre'ls una casa.

** També coneguts de la família Anglés.

el San Juan Bautista, abandona els estudis i comença a treballar en una factoria de preparació de sèpia. Miquel també deixa definitivament els estudis, i es posa a treballar en una granja de porcs de Massanassa, transportant els animals amb un camió. Aconsellat pel seu pare, canvia d'ocupació, i passa poc després a fer d'ebenista en un taller d'Albal. Però deixa el treball, cosa que va disgustar profundament el seu pare. Ricart es dedica a vagabundejar i a ajuntar-se amb adolescents desocupats. Quan

falten dos mesos perquè faci els 18 anys, deixa el seu domicili perquè vol viure independent. Llavors s'esquarteren definitivament les relacions entre pare i fill.

Contacte amb els Anglés. Durant un temps, dorm com un gos pels patis del barri i els bancs de la plaça de la Regió, molt a prop de casa del pare. Fins que Roberto Anglés, un any major que Miquel, el convida a anar a viure a casa seua, "per llàstima".

Ricart coneixia ja alguns mem-

bres de la família Anglés, de fosca reputació al poble. Sovintejar la plaça era coincidir amb ells, perquè allí passaven moltes hores mortes, allunyats dels estudis i buscant-se la vida. El Calígula, el Picola, el Chorbo, el Gorila, el Chino, el Bimbo, el Pulga... són malnoms dels col·legues i coneguts de distintes generacions que s'hi aplegaven. Alguns eren delinqüents, d'altres, tipus que jugaven amb l'heroïna i els rohipnols -tranquil·litzants que combinats amb alcohol tenen un efecte deto-

EL PARE DE RICART

"No vull saber res dels meus fills"

Hi ha dues persones que no parlen amb mitjans de comunicació dins del circ que envolta el cas d'Alcàsser. Una és Dolores Cuadrado, ex-núvia de Ricart. L'altra és el seu pare. Són els únics que no volen entrar en el joc mediàtic d'esbombar la vergonya. Excepcionalment, Miquel

Miquel Ricart pare. No parla amb les televisions.

Ricart pare, que es defineix com "un home senzill i honrat" ha parlat amb aquest setmanari. Té 58 anys i sobreviu amb una pensió d'invalidesa de 36.000 pessetes mensuals, que li pertoca per tenir desgastament de maluc. Tot i així, no accepta ni un duro de les nombroses ofertes televisives que rep. —*Es cert que ha fugit de les càmeres de televisions diverses vegades?*

—Sí, m'han perseguit per tot el poble.

—*Les seues relacions amb el seu fill Miquel no existeixen. I amb Encarna, la seua filla?*

—Tampoc. Ella es va casar després que detingueren el seu germà. Va tenir dues xiquetes besones, però una va morir als pocs mesos. Després es va separar, i va viure un temps a casa. Jo volia que es quedara amb mi, però ella va decidir anar-se'n i vàrem trencar relacions. Va tindre una altra xiqueta, i ja no està amb el pare, viu a soles amb les filles. Crec que té un nòvio.

—*Li molesta que ella aparega a televisió?*

—No em sembla bé la confusió que creen les televisions amb el judici, no tenen credibilitat, les informacions pagades no valen per a res. El que la meua filla diu de mi, i el que també ha dit el meu fill, és tot mentida. M'han acusat de ser un borratxo i han dit que els apallissava. M'ho tire a l'esquena. No em vaig casar de nou per no imposar-los una nova mare que els posara la mà damunt. Si ho haguera fet, no estaria com estic.

—*Com està?*

—No ho veus? A soles.

—*Creu que el seu fill és culpable?*

—No en tinc ni idea. Si es demostra que és culpable, que ho pague. Però encara no s'ha provat.

—*No ha intentat fer les paus amb Miquel i Encarna?*

—No crec que em toque a mi fer-ho. De totes maneres, no... no vull saber res d'ells. **J. M. O.**

nant-, i altres, xics sense recursos que no encaixaven en el sistema i s'havien convertit en gent del carrer, en *pandillersos*. Antonio Anglés, l'"Asuquiqui", hi destacava. Tenia molta cura del seu aspecte, era reservat, molt venjatiu i ambició, i no l'espantava el risc.

Antonio sempre havia furtat, iniciat per un atracador avui empresonat conegut com el Raül. Des de melons dels camps a bosses de mà o televisors dels xalets. Feia robar amb amics, i altres delictes tot sol. Segons va anar fent-se gran, es va implicar en atracaments més seriosos. I si algú faltava al respecte als seus germans, ell acostumava a fer-li-ho pagar, cobrant-li diners o partint-li la cara, segons els ànims. Famós perquè perdia la raó quan es barallava, quan es mossegava els llavis i posava els

aleshores un nen de nou anys, Carlos "el Tata", un any menor, i Enrique, conegut com "l'Enriquito" o "el Popo". Enrique havia treballat de cambrer en un restaurant abans de presentar-se la seua esquizofrènia, que alguns antics amics fan coincidir amb la ingesta d'un àcid LSD massa potent i també amb els colps que li pegava Antonio.

Ricardo també s'hi deixava veure, tot i que passava temporades vivint com un ermità a la caseta d'un motor de reg d'Albal, i en diferents cases abandonades de la muntanya. A Ricardo li dien "Elvis" per la seua afeció a tocar incessantment la guitarra, cosa que crispava els nervis d'Antonio. Luis, un dels germans majors, passejava de vegades per carrers adjacents. Psicòtic, avui vegea en un departament del psiquiàtric de Bétera. Luis va ser ingressat a la penitenciària psiquiàtrica de Fontcalent fa uns anys, quan va obrir en canal Antonio amb un ganivet en el moment en què aquest pegava Neusa Martins, la mare de la colla. Ricardo va salvar la vida d'Antonio transportant-lo a l'hospital sobre una Vespiño, mentre l'Asuquiqui s'aguantava els budells.

Kelly era encara Dolores, practicava karate i començava a actuar per discoteques imitant Michael Jackson, el seu referent. Antonio també havia sucumbit a les idolatries de moda, encara que més genèric. Camaleònic, durant un temps va vestir com un nen *pijo* ple de firmes, però després accentuà un aspecte d'esportista d'asfalt i ballarí de break dance. Finalment, va adoptar un estil relacionat amb les tribus gregàries de les discoteques de bakalao. Divina, la germana major, estava lluny de la família perquè vivia amb els seus avis. Avui en queda encara més lluny, i és casada amb un pastor evangelista.

A casa dels Anglés, una planta baixa del carrer de Colom, Ricart podia veure com Antonio dominava la situació servint-se de la llei del puny: qui el contrariava, rebia pallisses, inclosos la mare i el pare. Antonio, però, se sentia proper a Mauri i a Kelly. El primer és àgil i viu com ell, la segona sabia trac-

Fins que el troba Roberto Anglés, de qui no és especialment amic, Ricart dorm per patis i bancs públics.

ulls en blanc, era senyal de tempesta.

Tot i que se'l relaciona amb xiques atractives, sempre hi ha hagut rumors sobre la seua bisexualitat. Companys de l'època asseguren que Antonio guanyava diners acudint als recreatius de València Billars Colón (on es practicava la prostitució homosexual) i que buscava la companyia de transvestits, cosa que molts dels seus germans no reconeixen. "Però dubte molt que buscara sexe. Sé que atracava els transvestits i els marietes, però no que s'ho fera amb ells", diu Miquel Canales, vell amic d'Antonio.

Altres germans d'Antonio i Roberto (que no s'han avingut mai) s'acostaven pel barri. Mauricio,

nio, és a dir, un dels qui feia intercanvis de droga

tar-lo perquè el seu geni no s'encenguera. Enrique Anglés, el pare, que va morir de cirrosi i asfíxia asmàtica fa uns anys, treballava de llanterner i era amargament alcohòlic. L'ambient que es vivia en aquella casa es formava enmig de borratxeres, pobresa, vexacions, colps i malalties mentals, i evidentment, ha condicionat la difícil trajectòria dels seus habitants. Increïblement, Ricart, que no tenia a casa seua res d'això, s'hi adapta, i fa bona lliga amb Kelly, la germana que té més clar ha vist la necessitat allunyar-se'n. Ella descriu Miquel com "habitualment bonàs i manipulable, sense caràcter, excepte quan s'enfadava. No tenia ni idea de què volia fer amb la seua vida i s'adaptava a qualsevol situació". Contra el que podia semblar, no és especialment amic de Roberto, qui descriu Miquel com "un pelacanyes", opinió generalitzada entre els seus companys del carrer.

Pare i legionari. Ricart és definitivament conegut entre els col·legues suburbans com "el Americano" (pel seu aspecte) o "el Rubio" (pels seus cabells). Els veïns de barri Antón Partera Zafra, "el Antón", i Jordi Carballada, "el Català", són amistats que consolida. Ricart treballa esporàdicament collint taronja, repartint mobles, o col·laborant amb un cosí que té una vaqueria a Catarroja. Es va afecionant eventualment als rohipnols, als *xinos* (inhalacions d'heroïna) i a aspirar i fumar coïna.

Té una relació sentimental amb la jove de Benetússer Maria José Cuadrado, que s'allarga durant uns mesos. Compagina el domicili dels Anglés amb el de María José, que queda embarassada, i acaba abortant induïda per ell. Sorprenentment, Ricart trenca aquesta relació per començar-ne una altra amb la seua germana major, Dolores Cuadrado —a qui es refereix com "la Loli" o "la gorda"—. Totes dues germanes viuen al mateix domicili, de manera que María José ha de veure com Dolores queda embarassada i té una filla de Ricart. La nena, Rosa, naix l'any 1990, i el Rubio li la mostra al seu

pare quan Dolores ix de l'hospital. "És l'única vegada que he vist la meua néta", pensa aquest en veu alta.

Miquel havia estat uns mesos a la legió, destinat a Màlaga. L'Asuquiqui, d'altra part, s'havia plantejat també aquesta opció alguna vegada per escapar d'una condemna judicial, però no arribà a anar-hi. Quan deixa la legió, Ricart treballa en l'establiment de rentat de cotxes del concessionari d'Opel a Benetússer José María Soria, SL, on acaben considerant-lo un irresponsable total i el despatxen als tres mesos. Al juny del 1991, acaba la seua relació amb Dolores Cuadrado, tot i que manté l'amistat, i retorna definitivament a casa dels Anglés.

Es el moment en què es vincula més amb Antonio, a qui acompanya

Antonio Anglés era famós per perdre la raó quan es barallava. Quan es mossegava els llavis i posava els ulls en blanc, era senyal de perill.

nya, sovint amb Mauricio, a perpetrar robatoris en bancs o cases particulars, tot i que també comparteix alguns delictes amb Roberto. Ricart funciona com a acompanyant o executor dels plans d'Antonio, o com a ajudant per fer desaparèixer les armes amb què es perpetraven els colps. L'Asuquiqui, detingut en nombroses ocasions, ja ha trobat diversos amagatalls, com les casetes d'Alboraig i la Romana, aquesta última coneguda per Ricardo, i on sovint s'acostava per fer acampades.

Mentre Ricart mantenia relacions amb les germanes Cuadrado, Antonio Anglés s'havia dedicat a guanyar diners amb actes aïllats atípics, com desvalorar una italiana

RAFA GIL

amb qui havia tingut una relació sexual a Benidorm. Això li va reportar un important canvi de vestuari i diners per a gastar, cosa que feia despreocupadament quan queien bitllets verds en les seues mans.

A més a més, Antonio havia posat la pedra angular per aconseguir el trampolí cap al món de piscines i poder que tant l'excitava. Es tractava de la transformació de la seua casa en la més sol·licitada expendedoría d'heroïna de l'Horta.

Un negoci compartit. L'Asuquiqui no era consumidor de cavall (heroïna), tot i que sí de rohipnols, per calmar-se els nervis, i, esporàdicament, d'haixix. Tan narcisista per dins com per fora —i delicat de l'estómac, com Miquel Ricart—, tractava el seu organisme com un temple i era *fan* de la dietètica. En l'adolescència no volia saber res del negoci dels estupefaents, però es planteja d'entrar-hi quan veu els resultats econòmics que pot donar. Amb un altre traficant, comença a *passar* cavall prop de l'institut de BUP del poble, a la zona coneguda com el Rajolar, un ermàs entre Catarroja i Massanassa. Prompte diversifica els seus recursos. Contacta amb un dels camells d'haixix del poble, que operen al voltant del cementiri on acudien a comprar

Neusa Martins, mare d'Antonio Anglés. L'ambient que es vivia a sa casa es formava enmig de borratxeres, pobresa, vexacions, colps i malalties mentals.

La demanda de droga d'Antonio era enorme

Roberto Anglés. No s'ha vingut mai amb el seu germà Antonio.

xocolata des de tot arreu, i on els amics del carrer es reunien a les nits per fer fogates, menjar i beure. Antonio vol que treballen plegats, cosa que aquell acaba acceptant amb una ampliació de negocis cap a l'heroïna. La venda de droga es reparteix entre el cementiri, el Rajolar, la plaça de la Regió i la piscina pública municipal.

I la gran oportunitat arriba quan la policia nacional elimina el mercadeig de droga de Torrent —un dels principals punts de venda dels anys 80— amb l'enderrocament d'unes barraques del barranc del poble en les quals es consumava el tràfic. Els ionquis de l'Horta s'acosten a Catarroja a la recerca d'un mercat substitutiu, i Antonio decideix centralitzar la venda en sa casa amb altres camells, allí on vivia la família. No està del tot clar quin era el seu paper en l'organigrama de la venda. Hi ha qui assegura —la policia ho ha pensat sempre— que els contactes amb majories els feia ell. Però altres traficants diuen que Antonio només era un venedor fort, però que els grans contactes de subministrament eren d'altres camells que operaven en la casa. Si això és cert, llavors no existirien els suposats contactes d'altura que Anglés fa gràcies a la xarxa del cavall, i que són part de la teoria televisiva que apunta a una conspiració d'homes rics com a veritaders autors del crim d'Alcàsser.

En tot cas, la demanda és enorme, i els ionquis acudien de València capital i més enllà, a una compra-venda efectuada amb molta impunitat. Això era possible perquè la casa estava preparada per evitar irrupcions de la policia: si s'obria la porta principal, n'apareixia una segona, de manera que tenien temps d'amagar la droga en la teulada, o de llançar-la al corral de les plantes baixes veïnes deshabitades. A més a més Antonio, efectivament, era molt esmunyedís. "Una vegada es va vestir amb la roba i la perruca de Kelly quan entrava la policia, i no el varen conèixer. Altres vegades fugia per una escala de fusta fins la teulada i travessava el poble de terrassa en terrassa abans que la poli reaccio-

RAFA GIL

nara", rememora Miguel Canales. A més, sempre quedava el pou, un pou cec al corral de la planta baixa on, si no hi havia més solució, s'a-

Ricart havia estat uns mesos a la legió. Antonio s'havia plantejat d'entrar-hi per esquivar una condemna judicial.

bocaven armes, droga i diners, un autèntic tresor.

Mauri i Roberto es fan addictes al cavall i es veuen implicats en el negoci. A la casa hi havia un poal d'aigua per diluir droga i després escampar el líquid per terra, si és que arribava la policia mentre la gent fumava *chinos*. Miquel Ricart era un dels qui "portaven encàrrecs" per a Antonio, és a dir, el qui feia intercanvis de droga per diners, i a l'inrevés, o senzillament, movia el material d'un lloc a un altre. Mauri també era utilitzat de vegades per això. Kelly, l'han relacionada amb la missió de guardar diners de robatoris, cosa que ella sempre ha negat rotundament.

"Com havia d'enfangar-me en una cosa així?", diu. I Enriquito de vegades rebia tributs filials d'Antonio. A algunes ionquis sense diners els oferia l'oportunitat de copular amb el seu germà a canvi de cavall. Acostumaven a acceptar.

La cosa va anar bé fins que es va descobrir el segrest i apallissament de la toxicòmana Núria. La família Anglés compra el pis que té ara al Camí Reial aconsellats per Antonio, que volia veure lluny la seua mare per poder dur el negoci a la planta baixa amb tranquil·litat, encara que haguera de deixar-li diners per al trasllat. Segons Neusa Martins, a la casa del carrer de Colom quedaren Mauri, Roberto, Ricart i Antonio, quan aquest no era a la presó o amagat. La qüestió és que Antonio acaba a la presó per la tortura de la seua núvia, i poc després arriba l'ordre de precintat, expropriar, tapiar i soscavar la planta baixa i les cases adjacents. El pou que contenia diners, droga i armes ha estat també tapiat, i el secret del seu contingut batega sota terra. Els altres traficants de la casa canviaren d'amagatall.

La resta és coneguda. Mauri i Roberto continuaren consumint cavall i participant en robatoris discrets, i Miquel fa el mateix més espaiadament. Estableix una relació íntima amb una tal Rosa, de Godelleta, i Antonio reapareix en falles del 1992, quan obté un permís penitenciari i no torna a la presó. Passa el temps al pis del Camí Reial, a les distintes casetes, i fonts oficioses de la policia sospiten que també al domicili d'un amic seu de Massanassa conegut com "el Venao". El seu germà Ricardo assegura que Antonio va estar amagat a casa de Margaret Stelzig, una anciana amb qui ara conviu Ricardo. Miguel Nicolás i Luis Rivera són alguns dels toxicòmans que han passat pel nou pis dels Anglés. El 13 de novembre desapareixien Míriam, Toni i Desirée, i el 27 de gener ho fa Antonio Anglés. Només Miquel Ricart queda de tot aquest naufragi, amb una mirada ansiosa que recorda el fragor d'un arbre que es crema.

J. M. O.